

Г А Р Д А

НОВА
ЕЛИТНА ЈЕДИНИЦА
НАШЕ ВОЈСКЕ

СРПСКА ГАРДА

Преформирањем
Гардијске бригаде
у Гарду, Војска Србије
добила је изузетну
јединицу, коју ће,
заједно са враћеним
противтерористичким
одредом "Кобре",
у блиској будућности,
у потпуности сачињавати
професионални војници

Чувачност поводом преформирања Гардијске бригаде у Гарду Војске Србије отворио је генерал-мајор Љубиша Диковић, последњег дана новембра, на Светог Григорија Чудотворца.

Свечаности у Касарни "Дедиње" присуствовали су председник Републике Србије Борис Тодић, министар одбране Зоран Станковић, заступник начелника Генералштаба Војске Србије генерал-мајор Здравко Понош, помоћник команданта Националне гарде Охаја за копнену војску бригадни генерал Метју Кембич, акредитовани страни војни представници у нашој земљи и бројни гости.

После интонирања државне химне и прочитане одлуке о преформирању Гардијске бригаде у Гарду ВС, коју је потписао министар одбране Зоран Станковић, скупу се обратио заступник начелника ГШ ВС генерал-мајор Здравко Понош.

■ ВОЈНИЧКА И ЉУДСКА ЕЛИТА

– Гарда наставља традицију ранијих гардијских јединица у Србији. Као јединица она је формирана средином 19. века и има дугу традицију. Она се мењала од ескадрона, пука, преко бригаде, дивизије и корпуса, све до ранга јединице армијске области. За све то време служити у Гарди била је посебна част. Досадашња Гардијска бригада формирана је пре више од 50 година. Високим професионализмом, током свих ових година, она је градила и свој и углед војске којој је припадала, захваљујући официрима, подофицирима, војницима и цивилима који су били у њеном саставу – рекао је генерал Понош и посебно се обратио строју Гарде:

– Поверавам вам да служите са чашћу и интегритетом, као и ваши претходници. Чланство у Програму Партнерство за мир ставља пред све нас нове изазове и задатке. Имате обавезу и част да наставите славну традицију ваше јединице. Сигуран сам да ћете и убудуће, као и досад, професионално обављати поверене вам

задатке и достојанствено представљати Војску Србију. Уосталом, и за официре и за војнике, бити у Гарди одувек је значило бити изабран. Нека тако буде и даље.

Потом је саопштена одлука председника Републике Србије о додели војне заставе Гарди ВС. Команданту Гарде пуковнику мр Горану Радовановићу војну заставу предао је председник Борис Тадић. Том приликом пуковник Радовановић је рекао:

– Од Карађорђевих бећара до Милошевих кадета, Гарда је у Србији увек представљала војничку и људску елиту. Ми, припадници Гарде Војске Србије, данас са поносом преузимамо ову заставу, са жељом да је храбро и часно носимо на европском путу наше отаџбине. Исто тако, спремни смо да са њом у строју бранимо Србију од свих изазова и претњи. Србија зато може увек да рачуна на гардијску част, храброст, пожртвованост и оданост.

Уследио је почасни поздрав целог строја новој застави и, уз звуке “Марша на Дрину”, почасна паљба.

Обраћајући се свечаном строју, високим војним званицама и гостима, председник Републике Борис Тадић је рекао:

– Данас формирамо Гарду српске војске, дан пошто је Србија примљена у Партнерство за мир, што је и најважнији спољнополитички догађај у овој години за нашу земљу. Као што је Гарда из раз српске традиције, тако је и савезништво нешто што је у њеној основи. Србија је, практично од јуче, чланица Програма Партнерство за мир. Поново смо на путу међународне реafirмације наше војске, сада у новим безбедносним оквирима. У смислу одбрамбених интеграција, пријем у Партнерство је круна наших, па и мојих личних напора, од марта 2003. године. Успели смо да на спољнополитичком плану постанемо релевантни саговорници и да нашу војску препознају као један од делова друштва који сада предњачи у реформама и прихватању међународних стандарда. Имајући у виду велико војничко искуство и квалитет људског потенцијала, сигуран сам да ми превазилазимо многе од чланица овог безбедносног програма, чак и по дOMETИМА остварене цивилне контроле. Али улазак у Партнерство нам је било потребно да бисмо поново стекли савезнике. Ми смо се определили за колективни систем безбедности, као и све друге европске земље. У међувремену, Србија је ушла и у програм државног партнерства са америчком савезном државом Охајо. Са нама је данас и заменик команданта Националне гарде Охаја генерал Метју Кембич. Кроз

САСТАВ ГАРДЕ

Према одлуци министра одбране Зорана Станковића, Гарда Војске Србије састоји се од команде, командног вода и вода за специјалне технике и везе, вода везе, почасног батаљона, 25. батаљона војне полиције, батаљона војне полиције за обезбеђење специјалне намене “Кобре” и батаљона логистичке подршке.

ову сарадњу, која svakим даном постаје све интензивнија, показујемо да чланство у Партнерству за мир, као и у државном партнерством са Охајом, чине важну основу наших безбедносних интеграција. Пријем у Партнерство је политичка верификација наших напора да се интензивно приближимо међународним интеграцијама.

■ КРАЈ НАШЕ ИЗОЛАЦИЈЕ

– Партнерство не значи никаква посебна издвајања нити условљавања – нагласио је председник Тадић. – Партнерство је могућност за даљу реформу, за учење, за образовање нашег војног кадра у иностранству и долазак страних питомаца код нас, лакше прихватање међународних стандарда и размену потребних знања. Коначно, оно ће бити основ за упоређење и такмичење наше са другим војскама. Партнерство не значи само добит у међународним одбрамбеним односима. То је и сигнал да је наша држава из дана у дан стабилнија и у економском смислу. Нема економских реформи без стабилне безбедности. И то важи и за Србију и за регион. Не треба се заваравати, капитал не иде у безбедносно несигурне просторе. Сваки потенцијални инвеститор у нашу земљу, пре свега, пита за безбедност свог капитала. Чланство у Партнерству јесте поуздана гаранција за све будуће очекиване стране инвестиције што је директно у функцији отварања нових радних места, нових пословних контаката, укратко, бољег живота у Србији.

Председник Тадић је затим рекао да “пријем у Партнерство коначно за нас значи и крај безбедносне изолације и изразио наду да ће се, на овај начин, убрзати и наше економске интеграције”.

Пуковник мр Горан Радовановић
на челу гардијских ешелона

– Чланство у ПЗМ је нужан услов без кога се не може ући у Европску унију. На крају, нико не треба да помисли да смо са овим пријемом решили проблем сарадње са Хашким трибуналом, што је и био дугогодишњи разлог наше изолације. Тај проблем Србија мора да оконча и сви оптужени за ратне злочине морају да се нађу у Хашком трибуналу. Уосталом, то је и обавеза која проистиче из закона државе Србије. Формирање Гарде српске војске је још један од важних корака у реформском преобликовању Војске према доктринарним документима који предвиђају реформу до 2010. године. Гарда у српској војној традицији има дугу историју. Она је била прва стајаћа војна јединица модерне српске државе. Настала на Ђурђевдан 1830. године, одлуком књаза Милоша Обреновића, она је исписала двовековну историју српске војничке части. У традицији модерне српске војске, Гарда никада није била преторијанска јединица. Припадници Гарде у српској војсци су у миру имали специфичне задатке, али у ратовима никада нису били поштеђени и увек су извршавали тешке и сложене задатке. Гардијска бригада је једна од најстаријих јединица наше војске, са 176 година историјског наслеђа, као и са 62 године непрекидног постојања – рекао је председник Србије Борис Тадић. А на крају је нагласио:

– Гардисти, многе од вас познајем и лично. Зато очекујем да одговорно, часно и професионално обављате своју војничку дужност. Честитам вам формирање Гарде и желим да на најбољи начин презентујете српску војску и војничку традицију. Срећно вам било.

Потом је уследио атрактиван дефиле Гарде, у којем су припадници ове елитне јединице одлучно показали како стварно изгледа права војска. Председнику Републике, министру одбране са сарадницима и високим страним војним гостима приказан је затим само мали део борбене обуке “Кобри”, уз наоружање и војну опрему коју користе ти заиста одабрани момци у свом свакодневном послу чувања Србије. ■

Душан МАРИНОВИЋ
Снимео Даримир БАНДА

ВОЈНИЧКО ЗНАМЕЊЕ

Када је на Срећење Господње 1835. године у Саборној цркви у Крагујевцу, уз чинодејство свештенства, свечано проглашен Устав, част да носи државну заставу припала је књажевом гардисти Јеврему Гавриловићу. Три године касније, 12. маја 1838. оснивање Гарде озакоњено је доношењем Указа, а формиран је и Гардијски коњички вод. Гарда је тада први пут примила своју војну заставу. Коњички вод је доцније прерастао у ескадрон, а од 1883. назива се Краљева гарда.

Случај је учинио да и ове године Србија добије нови Устав и нову елитну јединицу. Гардијска бригада је преформирана у Гарду. Тако се, после скоро једног века, враћа име које симболизује одабрани део оружаних снага једне државе и војничко достојанство првога реда. Уз старо (ново) име и нова (стара) застава слична је ранијим пуковским заставама Гарде са српском тробојком, двоглавим крунисаним орлом и сребрним крстом са оцилима.

■ УВЕК НА ЧЕЛУ

Од Ђурђевданског скупа кадета у Пожаревцу 1830, па до данас, од припадника Гарде захтевало се да увек буду изабрани као први међу првима – “... по статусу и угледу из најбољих српских кућа, а сваки отац или сродник за чест да држи коме се син или сродник у Гарду прими...”.

За време Милошевих наследника, на Цвети 1886, на свечаности испред цркве Ружице на Калемегдану, пукови и батаљони српске војске, међу њима и “гардијски”, добили су нове заставе. Указ о заставама донео је српски краљ Милан Обреновић.

После смене на престолу и доласка Петра Карађорђевића, Гарда 1904. поново добија нову, пурпурно црвену заставу са ликом светог Димитрија на једној и српским грбом на другој страни. Она ће и наредних година бити гримизно црвене боје, са лентом везаном за врх копља, на којој је био извезен “12. мај 1838”, датум доношења Указа о оснивању Гарде. После три године изглед је донекле промењен. Српска тробојка са грбом остала је на једној, а лик светог Андреје Првозваног био је извезен са друге стране.

Неколико година касније, на великој паради на Бањици 1911, Гарда поново прима нову војну заставу идентичну заставама осталих пешадијских пукова. Краљ Александар Први Карађорђевић пуковима Краљеве гарде последњи пут доделио је заставе 1930. године.

Досадашња Гардијска бригада била је формирана указом од 1. новембра 1944. На свечаности, на војном аеродрому у Земуну 1954, додељена јој је црвена заставка са златно везаном петокраком и спогоном пролетерске интернационале. Била је у употреби скоро пола века. Будући са идеолошким обележјима, деведесетих година прошлог столећа у историју је отишла заједно са једнопартијским системом.

■ ПОГЛЕД У ПРОШЛОСТ

Појава првих застава везана је за далеку прошлост. Још у старом веку, за времена древних цивилизација Египта, Сирије и Персије и касније Грчке, Рима и Византије, шарени комад тканине био је намењен тек пуком распознавању сопствених снага током битака. Касније се јавила потреба да се идентитет и сила визуелно покажу, да заставка постане јединствени симбол припадности, части и борбеног јединства јединице.

Застава се у свим временима и војскама чувала као највећа светиња. Њен губитак у борби сматран је за највећу срамоту јединице. Заробљена, за непријатеља је имала највећу цену. У европским земљама средњег века, посебно у Француској, постојала је традиција поштовања војних застава али и правило да се пук, којем непријатељ отме војну заставу, одмах расформира, а његово име избрише из списка јединица.

И у Србији је, у целој њеној историји, војна заставка била најзначајнији војнички симбол и светиња. Ношена у историјским бојевима, неретко је штићена телима, жвотом и чашћу српских ратника. Тако је било у свим временима и уређењима.

Данас је Србија призната и позната држава, окренута сарадњи и повезивању са свим добронамерним, старим и новим савезницима и пријатељима, спремна и кадра да врати сјај и достојанство српског војничког организовања и покаже се пред светом. Гарда Војске Србије у томе ће имати, сигурно, посебну улогу. ■

Миливоје Г. ПАЈОВИЋ